

PS-VIII.431.7.2016.AKra

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Nazwa i adres jednostki kontrolowanej:

Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza Nr 3
typu socjalizacyjno-interwencyjnego
ul. Traugutta 17/6 w Koźuchowie
działającej w strukturze Centrum Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych
w Koźuchowie (zwanego dalej COPOW)

Na podstawie przepisów:

- ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2016r., poz. 575 ze zm.)
- rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz.U. z 2015r., poz. 1477)

Zespół kontrolny w składzie:

- Agnieszka Kraska – Starszy Inspektor Wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp., posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 170-1/2016 z dnia 5 sierpnia 2016r. – przewodnicząca Zespołu kontrolnego;
- Magdalena Dziadas - Inspektor Wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp., posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 170-3/2016 z dnia 5 sierpnia 2016r. – członek Zespołu kontrolnego;
- Joanna Olejniczak - Inspektor Wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp., posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 170-2/2016 z dnia 5 sierpnia 2016r. – członek Zespołu kontrolnego;

przeprowadził w dniach: 11 sierpnia i 5 września 2016 roku kontrolę doraźną w jednostce (nie ujętą w planie kontroli na 2016r.). Przed przystąpieniem do kontroli Zespół kontrolny złożył pisemne oświadczenia o braku okoliczności uzasadniających wyłączenie od udziału w niniejszej kontroli. Kontrolę przeprowadzono w obecności p. Wojciecha Żurowskiego – dyrektora Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej Nr 3 w Koźuchowie, będącego jednocześnie dyrektorem COPOW.

Zakresem kontroli objęto przestrzeganie podmiotowości dziecka i organizację pracy w placówce. Kontrola została przeprowadzona w związku ze skargą, zarejestrowaną w tut. Urzędzie pod numerem CRS 168/2016, która wpłynęła do tut. Wydziału w dniu 13.07.2016r. Zarzuty postawione w skardze dotyczyły:

1. Nieprawidłowości związanych z przeniesieniem wychowanka * *Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2016r., poz.1764).* do innej placówki (bez powołania zespołu ds. oceny sytuacji dziecka, rozdzielenie z bratem, przeniesienia chłopca z dala od rodziny).
2. Trudności ze skierowaniem wychowanki * *Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2016r., poz.1764).* na badania psychiatryczne.
3. Niedostatecznej liczby i niewłaściwej jakości zajęć psychologicznych i pedagogicznych prowadzonych przez specjalistów placówki.
4. Organizacji pracy i zakresu obowiązków wychowawców w placówce, co skutkowało brakiem czasu wychowawców dla dzieci.
5. Powierzenia jednemu wychowawcy dyżuru w dwóch placówkach jednocześnie.
6. Sposobu korzystania z auta służbowego i przewozu wychowanków.
7. Palenia tytoniu przez kadre na terenie placówki.
8. Angażowania wychowanków do prac porządkowych (zamiatanie ulicy) we wczesnych godzinach porannych (6.00 rano) przed wyjściem do szkoły.
9. Form karania stosowanych w placówce (poprzez odmowę wydania podwieczorku, nakaz czytania do późnych godzin wieczornych, zabieranie przedmiotów osobistych wychowanków tj. telefonu, tabletu itp.).
10. Utrudniania wychowankom dostępu do kuchni (zamykanie pomieszczenia na klucz)
11. Dużej rotacji pracowników.
12. Nie zapewnienia bezpieczeństwa wychowankom na klatce schodowej.

[Akta kontroli: str. 1-17]

Zagadnienia poddane analizie:

1. Rozpoznawanie potrzeb wychowanków, planowanie pracy z dziećmi oraz efektywność oddziaływań wychowawczych i terapeutycznych.
2. Organizację pracy w placówce i zapewnienie bezpieczeństwa
3. Stosowanie kar
4. Zapewnienie dostępu do usług

Mając na względzie szczegółową ocenę zasadności postawionych zarzutów analizie poddano:

- dokumentację * *Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2016r., poz.1764) (m.in. diagnozę psychofizyczną, karty pobytu, plany pomocy, protokoły zespołu),*
- dokumentację * *Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2016r., poz.1764) (m.in. diagnozę psychofizyczną, karty pobytu, plany pomocy, protokoły zespołu, karty udziału w zajęciach specjalistycznych, arkusze obserwacji),*
- akta osobowe pedagoga i psychologa placówki;
- grafik dyżurów wychowawców za miesiące: maj 2016r., czerwiec 2016r., lipiec 2016r.;
- wykaz pracowników zatrudnionych w okresie od 01.01.2015r. do 31.07.2016r.
- wykaz pracowników zwolnionych w okresie od 01.01.2015r. do 11.08.2016r.
- wykaz wychowanków placówki w dniu kontroli;
- regulamin placówki POW nr 3 opracowany w 2013r.;
- regulamin pracy POW nr 3 z dn. 01.10.2015r.

Ponadto, przeprowadzono wśród 7 wychowanków POW nr 3 wywiad kwestionariuszowy i badanie ankietowe z wykorzystaniem tego samego kwestionariusza, oględziny kontrolowanej placówki, pomieszczeń kuchennych wszystkich 4 placówek opiekuńczo-wychowawczych funkcjonujących na terenie obiektu ul. Traugutta 17 i wspólnej dla tych placówek klatki schodowej, jak również przyjęto do protokołu ustne wyjaśnienia dyrektora placówki.

Informacje o jednostce kontrolowanej:

Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Nr 3 w Kozuchowie jest placówką opiekuńczo – wychowawczą typu interwencyjno – socjalizacyjnego dla 14 wychowanków. Placówka funkcjonuje na II piętrze w dwupiętrowym budynku (kamienicy). W pierwszym dniu kontroli (11.08.2016r.) w ewidencji placówki było 14 dzieci w wieku od 10 do 15 lat, natomiast faktycznie przebywało tylko 3. Jak poinformował Dyrektor, pozostali wychowankowie przebywali na kolonii w terminie od dnia 09.08.2016 do 30.08.2016r. oraz w sanatorium w Wojnowie (gmina Kargowa), a kilkoro dzieci przebywało za zgodą Sądu na urlopowaniu w domach rodzinnych. W drugim dniu kontroli – 5.09.2016r. w ewidencji było 13 wychowanków, faktycznie przebywało 11 dzieci (2 dzieci w czasie nauki przebywało w internacie SOSW – do placówki powracają na weekendy).

W placówce zatrudnionych jest 6 wychowawców (w tym 1 na zastępstwo), w tym 1 koordynator. Pomoc specjalistyczną wychowankom świadczą specjaliści zatrudnieni w COPOW: psycholog (1 etat) i pedagog (1 etat).

W toku kontroli zbadano akta osobowe w/w specjalistów, w tym dokumenty potwierdzające posiadane kwalifikacje. Ustalono, że wszyscy posiadają wymagane kwalifikacje, określone w art. 98 ust.1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Psycholog * *Wylączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2016r., poz.1764).*

[Akta kontroli: str. 83, 86]

Ocena skontrolowanej działalności

1. Rozpoznawanie potrzeb wychowanków, planowanie pracy z dziećmi oraz efektywność oddziaływań wychowawczych i terapeutycznych

W toku kontroli poddano analizie dokumentację * *Wylączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2016r., poz.1764).* Szczegółowo przeanalizowano diagnozy psychofizyczne, karty pobytu, plany pomocy oraz karty udziału w zajęciach specjalistycznych, arkusze badań i obserwacji wskazanych wychowanków oraz pozostałą dokumentację, znajdującą się w teczkach dzieci.

a) Diagnozy psychofizyczne

**Ze względu na dużą zawartość wrażliwych danych osobowych – dokonano wylączenia w całości punktu 1 a protokołu. Wylączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2016r., poz.1764).

[Akta kontroli: str.34,40, 92-237]

b) Karty pobytu

**Ze względu na dużą zawartość wrażliwych danych osobowych – dokonano wylączenia w całości punktu 1 b protokołu. Wylączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2016r., poz.1764).

[Akta kontroli: str. 34,246-263]

c) Plan pomocy

Celem dokonania oceny pracy z * *Wylączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2016r., poz.1764).*

analizie poddano modyfikacje planów pomocy za okres jego pobytu w placówce. Podczas kontroli nie przedłożono kontrolującemu planu pomocy, sporządzonego dla wychowanka po przyjęciu do placówki (dostępne były tylko modyfikacje – dokumenty były sporządzane co 6 miesięcy podczas posiedzeń zespołu ds. oceny sytuacji dziecka.). Każdy z tych dokumentów

zawiera podsumowanie pracy z dzieckiem w okresie poprzedzającym. W modyfikacjach znajdują się następujące punkty: podsumowanie pracy z dzieckiem za dany okres; analiza procesu zmian rozwoju psychicznego i fizycznego; analiza potrzeb dziecka w sferze opiekuńczej, rozwojowej i emocjonalnej; analiza środowiska z którego pochodzi dziecko; rozwój edukacyjny; wpływ sytuacji kryzysowej w rodzinie na rozwój i funkcjonowanie dziecka w placówce; ocena efektów pracy z rodziną – asystent rodziny; cele etapowe wyznaczone do pracy; sposoby realizacji celów etapowych; zmiana celu głównego pomocy dziecku. W każdym z obszarów zapisy znajdują odzwierciedlenie z zapisami w kartach pobytu dziecka. Z analizy modyfikacji wynika, że pracę z wychowankiem nakierowywano głównie na: wdrażanie dziecka do przestrzegania podstawowych zasad panujących w grupie, przezwyciężenie negatywnych emocji, napięcia emocjonalnego, wyrównywanie braków edukacyjnych, kształtowanie nawyku uczenia się, przestrzegania właściwego zachowania się, podtrzymywania więzi rodzinnych, konsekwentnego oddziaływania wychowawczego. W 3 pierwszych modyfikacjach z 6, w punkcie „oceny efektów pracy z rodziną dziecka” jest zapis asystenta dot. braku współpracy i złych relacji pomiędzy * *Wylączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2016r., poz. 1764).* We wszystkich modyfikacjach jest informacja, iż utrzymująca się sytuacja kryzysowa w rodzinie i brak zainteresowania dzieckiem wpływa negatywnie na prawidłowe funkcjonowanie * *Wylączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2016r., poz. 1764).*

Na dalszym etapie pracy z rodziną asystent nie uczestniczył przy tworzeniu planów pomocy (modyfikacji), co mogło rzutować na brak efektywności oddziaływań na rzecz chłopca i jego rodziny.

W modyfikacjach są zapisy dotyczące zmiany celu głównego ** *Ze względu na dużą zawartość wrażliwych danych osobowych – dokonano wylączenia dalszej części protokołu. Wylączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2016r., poz.1764).*

[Akta kontroli: str.26, 36, 42, 264-351]

d) Udział w zajęciach specjalistycznych

Dokumentacja prowadzona przez specjalistów wskazuje, że ** *Ze względu na dużą zawartość wrażliwych danych osobowych – dokonano wylączenia dalszej części protokołu. Wylączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2016r., poz.1764).*

Mając na uwadze powyższe, stwierdzono, że zarzut dotyczący niewłaściwej ilości i jakości zajęć specjalistycznych znajduje częściowo uzasadnienie z uwagi na brak adekwatnej terapii psychologicznej w odpowiednim czasie oraz na niedostosowanie terapii psychologicznej do założeń opracowanego programu zajęć terapeutycznych.

Z analizy dokumentacji ** Ze względu na dużą zawartość wrażliwych danych osobowych – dokonano wyłączenia dalszej części protokołu. Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2016r., poz.1764).

Z wyjaśnień dyrektora wynika, że postawienie zarzutu niedostatecznej liczby i zakresu zajęć psychologicznych może wynikać z tego, iż w latach poprzednich do końca 2015r. z przyczyn ekonomicznych w COPOW nie było możliwości zatrudnienia psychologa. Dzieci wymagające specjalistycznej konsultacji były badane w Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Nowej Soli oraz w Ośrodku Profilaktyki i Pomocy Psychiatrycznej „Relacja” w Zielonej Górze. Z analizy przedłożonej dokumentacji z zapisów w kartach historii choroby (w kartach dokładny opis prowadzonych zajęć z podanymi datami) ** Ze względu na dużą zawartość wrażliwych danych osobowych – dokonano wyłączenia dalszej części protokołu. Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2016r., poz.1764).

W odniesieniu do analizy kart udziału wychowanka w zajęciach z psychologiem stwierdzono, iż karty nie posiadają zapisu tematyki zajęć i daty spotkań, są nieczytelne. W ocenie kontrolujących zapisy w kartach psychologa wskazują na prowadzenie pracy z dzieckiem przez psychologa nieadekwatnie do opracowanego programu. Dokumenty wypełnione były nierzetelnie, bez podania tematyki zajęć oraz nieczytelność dat.

Mając na uwadze zarzut nie zapewnienia konsultacji psychiatrycznej dla * Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2016r., poz. 1764). stwierdzono, że nie był zasadny bo konsultacja taka miała miejsce, jednak nie odbyła się w odpowiednim czasie (tj. nie w okresie gorszego funkcjonowania, a dopiero po kilku miesiącach, wtedy gdy funkcjonowanie * Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2016r., poz. 1764). uległo poprawie). Wątpliwości natomiast budzi fakt nie zapewnienia adekwatnej pomocy psychologicznej wychowance.

Z kolei w przypadku * Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2016r., poz. 1764). przedstawiona dokumentacja nie potwierdziła zasadności stawianego zarzutu, dotyczącego niedostatecznej liczby i niewłaściwej jakości zajęć psychologicznych i pedagogicznych przez specjalistów placówki z uwagi na fakt, iż dziecko było konsultowane z psychologiem poza placówką, a zajęcia z pedagogiem prowadzone były na terenie placówki i dokumentowane na odpowiednich kartach. W ocenie kontrolujących wątpliwości natomiast budzi fakt, iż zapisy w kartach pracy z dzieckiem prowadzone przez psychologa na terenie placówki w roku bieżącym są nieadekwatne do opracowanego programu przez specjalistę.

Zarzut trudności ze skierowaniem wychowanki * Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2016r., poz. 1764). na

badania psychiatryczne i niedostatecznej oraz niewłaściwej jakości zajęć psychologicznych i pedagogicznych prowadzonych przez specjalistów placówki został częściowo potwierdzony. W toku kontroli stwierdzono, że zajęcia pedagogiczne były prowadzone w sposób prawidłowy zaś zajęcia psychologiczne budzą zastrzeżenia.

[Akta kontroli: str. 353-537]

2. Organizację pracy w placówce i zapewnienie bezpieczeństwa na klatce schodowej

W związku z zarzutem dotyczącym konieczności wykonywania przez wychowawców dodatkowych zajęć porządkowych na terenie placówki, przeanalizowano regulamin pracy, aneksu do obowiązków wychowawcy z dnia 1 stycznia 2015 r., rozkład czasu pracy pracowników POW nr 3 w Koźuchowie oraz zakres czynności wychowawców. Z analizy tych dokumentów wynika, że wychowawców obowiązuje 38 godzinny dzień pracy z dzieckiem i 2 godzinny czas pracy z dokumentacją lub na rzecz dziecka w środowisku. Z zakresu obowiązków wychowawcy wynika, że obowiązkiem wychowawców, oprócz sprawowania opieki nad wychowankami jest dbanie o bezpieczeństwo, higienę i zdrowie wychowanków, realizację wniosków z planu pomocy, zabezpieczenie warunków materialno-bytowych wychowanka (materiałów chemicznych, leków, artykułów szkolnych). Wychowawca ma zadanie uczyć wychowanków umiejętnego gospodarowania środkami, dbałości o swoje rzeczy, wygląd i pokój. Współdziała z wychowankami i nadzoruje ich prace gospodarcze tj.: sprzątanie, pranie, drobne naprawy odzieży, prasowanie, czyszczenie obuwia, także wykonywanie w miarę możliwości drobnych remontów pokoi. Zakres czynności wychowawca otrzymuje i podpisuje w dniu rozpoczęcia pracy, jest więc zapoznawany z oczekiwaniami na swoim stanowisku pracy. Z oględzin placówki przeprowadzonych podczas kontroli, a także podczas poprzednich pobytów w placówce wynika, że wychowankowie wspólnie z wychowawcą malują ściany w pokoju, zdobiąc je jednocześnie z wykorzystaniem różnych technik. Jest to działanie w opinii kontrolujących terapeutyczne, m.in. usprawniające kreatywność wychowanka, uczące współpracy, a także organizacji pracy.

W związku z zarzutami dotyczącymi braku czasu wychowawców dla wychowanków, przeprowadzono badanie ankietowe wśród dzieci oraz przyjęto wyjaśnienia dyrektora. Na pytanie: „czy możesz liczyć na pomoc opiekuna w odrabianiu własnych lekcji? Jeśli tak to kto Tobie pomaga i jak często?” wszystkie dzieci odpowiedziały twierdząco. Udzielały odpowiedzi: „każdy zostaje odpytany z lekcji i wychowawca pomaga zrobić zadania”, „wszyscy na każdego prośbę”, „pomagają a jak komuś pomagają to trzeba zaczekać”, „pomaga Pani, która ma dyżur i zawsze gdy potrzebuje tej pomocy”, „tak ale zazwyczaj robie samodzielnie”, „tak mogę liczyć. Jeżeli poproszę o pomoc to pomoże mi każdy”.

Na pytania: „czy są w placówce osoby, do których mogą się zwrócić o pomoc oraz czy zawsze możesz liczyć na wsparcie”, dzieci odpowiedziały następująco: „nie ma takiej osoby”, „mogę liczyć” - bez wskazania osoby, „mogę liczyć na wychowawcę”, „mogę liczyć na panią co ma dyżur”, „mogę liczyć na panią Kasię”, „mogę liczyć na dyrektora, opiekuna prawnego”. Z odpowiedzi większości dzieci wynika, że mogą liczyć na pomoc wychowawców oraz, że nie mają poczucia braku poświęcanego im czasu. W odniesieniu do 1 wychowanka, który odpowiedział, że „nie ma takiej osoby” wydaje się za zasadne zbadanie tego przez placówkę.

Z wyjaśnień dyrektora wynika, że dzieci mają zagwarantowaną pomoc w osobach wychowawców, zarówno w odrabianiu lekcji jak i innych indywidualnych sprawach, z którymi się zwrócą. Wszystkie dzieci mają sprawdzaną pracę domową, a jej wykonanie warunkuje udzielenie czasu wolnego. Wychowawcy wraz z wychowankami przeprowadzają prace porządkowe, zajęcia kulinarne. Prace te wynikają z codziennych potrzeb, mają na celu nauczyć odpowiedzialności, dbałości o siebie i swoje mieszkanie.

Zarzut, dotyczący braku czasu wychowawców na problemy dzieci nie znalazł potwierdzenia.

[Akta kontroli: str. 18, 538- 595]

W odniesieniu do **zarzutu powierzania 1 wychowawcy dyżuru w dwóch placówkach** jednocześnie zbadano grafik wychowawców kontrolowanej placówki oraz przyjęto wyjaśnienia dyrektora placówki. Z analizy grafiku dyżurów za miesiąc maj, czerwiec, lipiec 2016r. wynika, że opieka nad dziećmi w godzinach 7-15 zapewniona jest przez 1 wychowawcę, w godzinach 14-22 przez 1 wychowawcę (zdarzają się w w/w grafikach czasami dyżury popołudniowe 2 wychowawców), w godzinach nocnych 22-8 przez 1 wychowawcę. Ponadto, w placówce w godzinach 7 do 18 pracują: koordynator, pedagog i dyrektor.

Wyjaśnienia dyrektora potwierdzają fakt powierzania jednemu wychowawcy dyżuru w dwóch placówkach jednocześnie. Dyrektor wyjaśnia, że zdarzają się takie sytuacje, ale tylko w sytuacjach wyjątkowych np. święta, ferie, wakacje wtedy, gdy większość dzieci jest na wyjazdach, urlopowaniu i w placówkach pozostaje kilkoro wychowanków - w takich przypadkach są łączone w dwóch placówkach dyżury wychowawców. Dyrektor wyjaśnił, że jest to działanie dla dobra dzieci by mogły wspólnie spędzać czas wolny. W trakcie roku szkolnego gdy w placówkach są pełne stany dzieci, dyrektor oświadcza, że absolutnie nie stosuje się łączenia dyżurów jednego wychowawcy.

Z odpowiedzi udzielonych przez dzieci, z którymi przeprowadzany był wywiad na podstawie anonimowej ankiety wynika, że na pytanie „czy zdarzają się sytuacje gdy

wychowawca pełni dyżur w dwóch placówkach jednocześnie?” na 7 dzieci ankietowanych: 3 odpowiedziało – tak, 3 odpowiedziało – nie, 1 dziecko udzieliło odpowiedzi – czasami.

Mając na uwadze wyjaśnienia dyrektora oraz odpowiedzi dzieci stwierdzono, że w placówce stosuje się łączenie dyżurów jednego wychowawcy w dwóch placówkach jednocześnie. Jest to działanie niezgodne z przepisami prawa dotyczącymi organizacji pracy wychowawczej w placówce. W ocenie kontrolujących zarzut jest zasadny.

[Akta kontroli: str. 20, 562-567]

W związku z postawionym zarzutem odnośnie **sposobu korzystania z auta służbowego i przewozu wychowanków**, zapytano dzieci czy korzystają z auta, kto decyduje o przejazdach. Z odpowiedzi udzielonych przez dzieci, z którymi przeprowadzany był wywiad wynika, że jeżdżą busem na zawody i wspólne wyjazdy. Wychowankowie którzy muszą dojeżdżać do szkoły korzystają z autobusu.

Z wyjaśnień dyrektora wynika, że na samodzielne korzystanie z samochodu służbowego ma zgodę dyrektora tylko dwóch wychowawców - są to Pan * *Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2016r., poz. 1764).* Pozostali pracownicy mogą skorzystać z auta służbowego z kierowcą, pracującym w godzinach 7:30 do 15:30. Poza godzinami pracy kierowcy korzystają ze środków komunikacji publicznej. Istnieją wyjątki, tj. przewóz dziecka do innej placówki opiekuńczo – wychowawczej poza Koźuchów. Przewóz dzieci w powyższej sytuacji realizowany jest przez kierowcę z wychowawcą.

Taka sytuacja w opinii kontrolujących nie stanowi naruszenia praw dziecka, a wręcz uczy samodzielnego poruszania się po mieście i korzystania z komunikacji miejskiej, zatem zarzut uznaje się za bezzasadny.

W związku z tym, że zarzucono dyrektorowi, że **kadra placówki pali papierosy na terenie należącym do placówki opiekuńczo-wychowawczej**, w ramach czynności kontrolnych przeprowadzono badanie ankietowe i wywiad kwestionariuszowy wśród wychowanków, mający na celu zbadanie czy takie zachowania mają miejsce. Na pytanie „czy zdarzają się sytuacje, że pracownicy na terenie placówki palą papierosy” na 7 badanych: 3 odpowiedziało twierdząco, a 4 przecząco. Mając na uwadze fakt, że 3 wychowanków potwierdziło fakt palenia przez kadre na terenie placówki, uznać należy, że zjawisko występuje, a zarzut znajduje potwierdzenie.

Dodatkowo podczas kontroli przeanalizowano Regulamin Pracy placówki opiekuńczo-wychowawczej nr 3. Z zapisów § 5 ust. 4 regulaminu, zawierającego spis podstawowych praw i obowiązków pracownika wynika, że pracownikom zabrania się

m.in. palenia tytoniu na terenie zakładu pracy, oprócz miejsc do tego przeznaczonych, które są wyraźnie oznaczone.

Podczas kontroli w placówce poinstruowano także dyrektora, że palenie tytoniu przez pracowników na terenie placówki nie powinno mieć miejsca.

W związku z faktem, iż zarzut dotyczący nie zapewnienia bezpiecznych warunków na klatce schodowej wykracza poza kompetencję tut. Wydziału, pismem z dnia 24.08.2016r. zwrócono się do Lubuskiego Wojewódzkiego Inspektora Nadzoru Budowlanego w Gorzowie Wlkp. z prośbą o zajęcie stanowiska w sprawie. Uzyskano wyjaśnienia, że sprawa została przekazana do zbadania do powiatowego inspektora nadzoru budowlanego w Nowej Soli. Do chwili obecnej brak jest odpowiedzi od jednostki właściwej w sprawie.

W związku z tym, nie ma możliwości odniesienia się do zarzutu.

[Akta kontroli: str. 18]

3. Stosowanie kar

W związku z zarzutem, dotyczącym angażowania wychowanków do prac porządkowych (zamiatanie ulicy) we wczesnych godzinach porannych (6.00 rano) przyjęto do protokołu ustne wyjaśnienia dyrektora placówki. Z wyjaśnień wynika, że starsi wychowankowie mają przyporządkowane dyżury cyt: „przed i za domem”. W każdy piątek tygodnia podczas zebrania Dyrektora z wychowankami ustalane są dyżury placówki, która przez najbliższy tydzień będzie miała za zadanie dbać o teren wokół domu. Każda placówka pełni dyżur porządkowy przez jeden tydzień w miesiącu. Dzieci przed wyjściem do szkoły mają obowiązek sprawdzenia porządku wokół placówki, w razie potrzeby ewentualne pozamiatanie. Rano sprawdzanie terenu odbywa się nie po 6.00 rano tylko po śniadaniu - przed samym wyjściem do szkoły. Generalne dyżury sprzątające są w piątek.

Z analizy rozkładu dnia, określonego w regulaminie placówki § 3 wynika, że od poniedziałku do piątku w godzinach od 6.30 – 7.15 dzieci mają obowiązek przeprowadzić toaletę poranną oraz poranne czynności organizacyjno – porządkowe. Natomiast w godzinach 18.30 – 19.00 – wieczorne czynności organizacyjno porządkowe i toaletę wieczorną.

Z poprzednich zapisów regulaminu placówki (§ 4 Kary) wynikało, że dla dzieci ustalone były formy karania za lekceważenie i nie przestrzeganie obowiązków, w tym m.in.: drobne kary porządkowe – dodatkowy dyżur porządkowy; wykonanie dodatkowego dyżuru generalnego; sprzątanie terenu; za palenie papierosów przez wychowanka – dyżur „ulica”. Zapisy te zostały zmienione Anekssem Nr 1 do regulaminu Placówki – z dniem 17.03.2016r. skreślono te formy karania. Obecnie zgodnie z regulaminem placówki karami są

m.in.: upomnienia i nagany, zakaz zwalniania się poza teren placówki, powiadomienie rodziców o złym zachowaniu, konieczność odkupienia zniszczonych rzeczy, „pozbawienie praw wychowanka”. Zapis ten nie jest nigdzie doprecyzowany, jest więc niejasny. Poza tym w opinii kontrolujących nie wydaje się właściwy – nikogo nie można pozbawić praw.

Z ankiety przeprowadzonej w placówce, w której dzieci odpowiadały na pytanie czy ich obowiązkiem porannym przed wyjściem do szkoły jest posprzątanie ulicy wynika, że na 7 dzieci 5 potwierdziło, że takie sytuacje są codziennie lub 2 razy w tygodniu lub „jak nawieje liści lub papierków”. 1 dziecko odpowiedziało przecząco.

Z analizy dokonanej w toku kontroli wynika jednoznacznie, obowiązkiem dzieci jest sprzątanie wokół terenu placówki. W opinii kontrolujących nie jest to niewłaściwe. Wątpliwości budzi natomiast pozostawienie w katalogu kar zapisu o konieczności sprzątania zaśmieconego terenu. Może to rodzić bunt i niechęć, a także sprawić, że wychowanek ma poczucie, że sprzątanie jest karą, podczas gdy sprzątanie jest jego regulaminowym obowiązkiem. Niepokój budzą również poranne godziny organizowania czynności porządkowych wokół budynku. Uznać należy, że zarzut jest częściowo zasadny.

W związku z zarzutem, dotyczącym stosowania w placówce niewłaściwych form karania poprzez odmowę wydania podwieczorku, nakazu czytania do późnych godzin wieczornych, zabierania przedmiotów osobistych wychowanków tj. telefonu, tabletu itp. przeprowadzono anonimową ankietę wśród wychowanków Placówki Nr 3. Jak wynika z odpowiedzi ankietowanych 7 wychowanków:

- sześcioro miało zabrany telefon za karę;
- żadne nie było karane nakazem czytania;
- pięcioro zaprzecza by odmówiono podwieczorku, dwoje potwierdza, że doświadczyło tego typu sankcji, z czego jedno dziecko twierdzi że nie dostało dwa razy i uzupełnia że dostało po przeproszeniu.

Z przeprowadzonego wywiadu kwestionariuszowego z 2 wychowankami, którym zadano te same pytania, co w ankiecie wynika dodatkowo (dzieci doprecyzowały ustnie), że w placówce są takie ustalenia, że telefony zostawiane są w kuchni na czas odrabiania lekcji i na noc. Gdy któryś uczeń jest zagrożony nie uzyskaniem promocji do kolejnej klasy, telefon jest zabierany i zwracany dopiero po poprawie ocen. Mimo ograniczenia dostępu do telefonu, wychowanek i tak w razie potrzeby może w tym czasie otrzymać aparat by zadzwonić.

Z wyjaśnień dyrektora wynika, że telefony są zostawiane w kuchni w związku z koniecznością skupienia uwagi dzieci podczas odrabiania lekcji i wyciszenia podczas ciszy nocnej. Powyższe rozwiązanie zostało ustalone z wychowankami, zaakceptowane przez nich i zapisane w regulaminie wychowanka.

Zapisy aneksowanego regulaminu wychowanka potwierdzają złożone wyjaśnienia dyrektora i udzielone odpowiedzi przez wychowanków.

Mając na uwadze ustalenie dokonane w toku kontroli, zarzut karania poprzez odmowę wydania podwieczorku i zabieranie przedmiotów osobistych wychowanków, tj. telefonu, tabletu okazał się zasadny. Nie potwierdził się zarzut nakazu czytania do późnych godzin wieczornych.

Akta kontroli: str. 38

4. Zapewnienie dostępu do usług

Utrudniania wychowankom dostępu do kuchni (zamykanie pomieszczenia na klucz)

Z przeprowadzonych oględzin placówki w dniu 11.08.2016r. stwierdzono, iż w całym budynku COPOW, w którym mieszczą się 4 placówki opiekuńczo-wychowawcze, na 4 pomieszczenia kuchenne – 2 pomieszczenia były zamknięte na klucz, który był w posiadaniu wychowawcy. Podczas przeprowadzonych oględzin placówki w dniu 05.09.2016r. stwierdzono, iż w budynku wszystkie cztery pomieszczenia kuchenne były otwarte i dostępne dla wychowanków. Z wyjaśnień dyrektora wynika, że pomieszczenia były zamknięte, bo pracownik, który zajmuje się przygotowywaniem posiłków był na urlopie, a dzieci korzystały z posiłków przygotowywanych przez kucharkę, przygotowującą posiłek w kuchni placówki Nr 4. Takie wyjaśnienia nie mogą zostać przyjęte.

Z wyjaśnień dyrektora wynika, że zdarzały się zamknięcia kuchni wtedy kiedy były chowane telefony dzieci lub gdy zdarzało się, że dziecko zjadało dodatkową porcję słodycza (lub innego smakołyku) na podwieczorek. Dyrektor w wyjaśnieniach ustnych poinformował, że „nigdy nie zdarzyło się, że jakiegokolwiek dziecko było głodne, bądź też nie mogło otrzymać posiłku lub napoju wtedy kiedy miało na to ochotę”. Ogólnie pomieszczenia kuchenne są na ogół otwarte i dostępne i nie ma takiej sytuacji, że są drzwi zamykane i nie mogą dzieci korzystać z kuchni.

W odniesieniu do odpowiedzi udzielonych przez dzieci, z którymi przeprowadzany był wywiad kwestionariuszowy na pytanie „czy masz w placówce całodobowy dostęp do jedzenia i picia w kuchni?” (czy jest np. zamykana na klucz?) wynika, że 4 dzieci potwierdziło zamykanie pomieszczenia kuchennego. Odpowiedzi ankietowanych przeczą więc deklaracji dyrektora, że: „nigdy nie zdarzyło się, że jakiegokolwiek dziecko było głodne, bądź też nie mogło otrzymać posiłku lub napoju wtedy kiedy miało na to ochotę”.

W odniesieniu do analizy ankiet przeprowadzonych z dziećmi oraz na podstawie przeprowadzonych oględzin placówki i pomieszczeń kuchennych stwierdzono, że w placówce stosowane są ograniczenia dostępu do żywności i wody dla wychowanków poprzez zamykanie drzwi do kuchni, co uznaje się za istotne uchybienia.

W związku z zarzutem dużej rotacji pracowników, skutkującej słabym zaangażowaniem wychowawców w proces wychowawczy dzieci, pobrano wykazy pracowników zatrudnionych w placówce w okresie od 01.01.2015r. do dnia kontroli. Przyjęto wykazy na dzień: 01.01.2015, 31.03.2015, 30.06.2015, 30.09.2015, 31.12.2015 oraz za 2016 rok: 01.01.2016, 31.03.2016, 31.07.2016, 11.08.2016. Jak wynika z analizy wykazów, w placówce w dniu kontroli zatrudnionych było 8 wychowawców, w tym jeden pełniący funkcję koordynatora. W wykazie z dnia 11.08.2016 r. dodatkowo jest wpisany 1 wychowawca (zatrudniony na zastępstwo). Dyrektor przedłożył także wykaz pracowników zwolnionych w okresie 01.01.2015 do dnia kontroli. Na wykazie znajduje się tylko 1 pracownik, pracujący na zastępstwo – to osoba, której umowa wygasła, w związku z powrotem do pracy z długotrwałego zwolnienia pracownika zatrudnionego na czas nieokreślony. Analiza pokazuje, że w okresie od 01.01.2015 do dnia kontroli skład personalny nie uległ istotnym zmianom, nie miała miejsca fluktuacja kadry placówki. Zarzut dużej rotacji pracowników nie znalazł potwierdzenia.

Ponadto, nowo zatrudnioną osobą od stycznia br. do dnia kontroli był psycholog, zatrudniony w COPOW (nie w placówce).

Akta kontroli: str. 24

WNIOSKI:

W wyniku ustaleń kontroli stwierdzono, że potwierdziły się zarzuty dotyczące:

1. Niedostatecznej liczby i niewłaściwej jakości zajęć psychologicznych prowadzonych przez placówkę.
2. Powierzania jednemu wychowawcy dyżuru w dwóch placówkach jednocześnie.
3. Palenia tytoniu przez kadrę na terenie placówki.
4. Angażowania wychowanków do prac porządkowych (zamiatanie ulicy) we wczesnych godzinach porannych (6.00 rano) przed wyjściem do szkoły.
5. Form karania stosowanych w placówce poprzez odmowę wydania podwieczorku oraz zabieranie przedmiotów osobistych wychowanków tj. telefonu, tabletu itp.
6. Utrudniania wychowankom dostępu do kuchni (zamykanie pomieszczenia na klucz).

Nie potwierdziły się zarzuty odnośnie:

1. Niedostatecznej liczby i niewłaściwej jakości zajęć pedagogicznych prowadzonych przez placówkę.
2. Nieprawidłowości związanych z przeniesieniem wychowanka * *Wylączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2016r., poz.*

1764). do innej placówki (bez powołania zespołu ds. oceny sytuacji dziecka, przeniesienia chłopca z dala od rodziny).

3. Trudności ze skierowaniem wychowanki * *Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2016r., poz. 1764).* na badania psychiatryczne. Wątpliwości wzbudził termin skierowania na badania.
4. Organizacji pracy i zakresu obowiązków wychowawców w placówce, co skutkowało brakiem czasu wychowawców dla dzieci.
5. Sposobu korzystania z auta służbowego i przewozu wychowanków.
6. Form karania stosowanych w placówce poprzez nakaz czytania do późnych godzin wieczornych.
7. Dużej rotacji pracowników.

Do zarzutu odnośnie nie zapewnienia bezpieczeństwa wychowankom na klatce schodowej nie ustosunkowano się z uwagi na zakres wykraczający poza kompetencje tut. Wydziału.

Ponadto w toku kontroli stwierdzono uchybienia polegające na:

1. Brakach w modyfikacjach planu pomocy dziecku wpisów na temat konieczności podjęcia terapii psychologicznej wychowanki.
2. Tworzeniu planów pomocy (modyfikacji) pomocy bez udziału asystenta rodziny.
3. Brakach w diagnozach psychofizycznych wychowanka: dokumenty bez dat, zarówno informacje z diagnoz jak i diagnozy cząstkowe nie odnoszą się do przyczyn kryzysu w rodzinie i wpływu tego kryzysu na rozwój dziecka, nie zawierają wskazań do pracy z dzieckiem, brak realnej oceny potrzeb wychowanki w zakresie emocjonalnym i społecznym.
4. Brakach kart pobytu wychowanki za 2015 rok.
5. Niewłaściwym prowadzeniu przez psychologa kart udziału wychowanka w indywidualnych zajęciach terapii psychologicznej, niezgodnie z opracowanym programem zajęć terapeutycznych oraz prowadzenie kart w sposób niestaranny, nierzetelny, bez podania tematu zajęć oraz nieczytelności dat przeprowadzonych zajęć.

Zalecenia pokontrolne

Mając na uwadze stwierdzone uchybienia, na podstawie art.197d ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz § 13 ust. 2 pkt 8 rozporządzenia w sprawie

przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli **zalecam:**

1. Zapewnianie wychowankom zajęć psychologicznych stosownie do ich potrzeb.
2. Zapewnianie właściwej opieki i organizacji pracy wychowawczej z dziećmi pozostającymi pod opieką osoby pracującej w placówce zgodnie z § 10 ust. 1, § 11 ust. 1, § 12 ust. 1; § 13 ust. 1 rozporządzenia w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej.
3. Zapewnianie wychowankom dostępu przez całą dobę do podstawowych produktów żywnościowych oraz napojów zgodnie z § 18 ust. 1 pkt 9 cytowanego rozporządzenia.
4. Stosowanie się do regulaminu placówki w sprawie obowiązków porządkowych dzieci.
5. Unikanie karania wychowanków poprzez odmowę wydania podwieczorku oraz zabieranie przedmiotów osobistych wychowanków.
6. Konstruowanie i modyfikowanie planów pomocy dziecku zgodnie z rozporządzeniem w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej.
7. Prowadzenie kart udziału w zajęciach specjalistycznych, zgodnie z §17 ust.1 pkt. 3 w/w rozporządzenia.
8. Regularne prowadzenie kart pobytu wychowanków.
9. Konstruowanie diagnoz psychofizycznych w myśl §14 rozporządzenia w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej.
10. Unikania palenia tytoniu przez kadrę na terenie placówki lub palenia wyłącznie w miejscach wyznaczonych.

Za powstałe uchybienia odpowiedzialność ponosi dyrektor jednostki.

Dokonano wpisu do książki kontroli.

Pouczenie

Zgodnie z art. 197d cytowanej ustawy, jednostka kontrolowana może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych zgłosić do nich zastrzeżenia.

Jednostka kontrolowana jest zobowiązana w terminie 30 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych do poinformowania wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych.

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w 2 jednobrzmiących egzemplarzach, z których:

- egzemplarz nr 1 przekazano dyrektorowi jednostki kontrolowanej,
- egzemplarz nr 2 wraz z aktami kontroli pozostawiono w aktach Wydziału Polityki Społecznej LUW w Gorzowie Wlkp.

Kontrolujący:

STARSZY INSPEKTOR WOJEWÓDZKI
ds. kontroli wspierania rodziny i pieczy zastępczej
w Wydziale Polityki Społecznej

Agnieszka Kraska

INSPEKTOR WOJEWÓDZKI
ds. kontroli wspierania rodziny i pieczy zastępczej
w Wydziale Polityki Społecznej

Magdalena Dziadas

INSPEKTOR WOJEWÓDZKI
ds. kontroli wspierania rodziny i pieczy zastępczej
w Wydziale Polityki Społecznej

Joanna Olejniczak

Kierownik komórki do spraw kontroli:

Z up. WOJEWODY LUBUSKIEGO

Grażyna Jelska

Dyrektor

Wydziału Polityki Społecznej